

OKRUHY OTÁZEK PRO BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠKY

Studijní obor: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ SE ZAMĚŘENÍM NA VZDĚLÁVÁNÍ

Studijní program: SPECIALIZACE V PEDAGOGICE

Kód programu: B 7507

Akademický rok: 2016/2017

OKRUH PSYCHOSOCIÁLNÍCH DISCIPLÍN

1. Podstata současné sociální politiky

Charakteristika, význam a cíle sociální politiky státu. Cílová populace sociální politiky, rizikové skupiny v současné společnosti. Sociální suverenita, její zdroje. Práva člověka v rámci sociálně politických opatření. Funkce sociální politiky. Sociální události.

2. Aktivní a pasivní sociální politika

Charakteristika a příklady aktivní a pasivní sociální politiky. Kvalitativní a kvantitativní stránka sociální politiky. Nejvýznamnější principy sociální politiky. Objekty a subjekty sociální politiky. Nástroje sociální politiky, podmínky při jejich využívání.

3. Charakteristika vzdělávací politiky

Charakteristika, cíle vzdělávací politika. Cílová populace vzdělávací politiky. Základní terminologie - vzdělání, vzdělávání. Právo na vzdělání. Funkce vzdělání. Kvalifikace a její prvky. Nejvýznamnější principy vzdělávací politiky. Demokratizace ve vzdělávání.

4. Charakteristika politiky zaměstnanosti

Charakteristika, cíle a cílová populace politiky zaměstnanosti. Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti. Právo na práci. Nástroje politiky zaměstnanosti, funkce Úřadů práce. Problém nezaměstnanosti. Skupiny obyvatelstva ohrožené nezaměstnaností.

5. Koncepce zdravotní politiky

Charakteristika a cíle zdravotní politiky státu. Cílová populace zdravotní politiky, rizikové skupiny v této oblasti. Definice zdraví. Právo na zdraví. Dostupnost zdravotní péče, typy dostupnosti. Dávky a služby poskytované občanům s ohledem na zdravotní znevýhodnění.

6. Problematika demografie obyvatelstva

Základní terminologie (demografie, obyvatelstvo, reprodukce, pohyb obyvatelstva). Demografická struktura obyvatelstva. Charakteristika a funkce domácnosti, typy domácností. Demografické prameny. Demografické události a procesy, jejich charakteristika a proměny.

7. Koncepce populační politiky a jejích typů

Druhy demografického chování obyvatelstva. Význam, cílová populace a cíle populační politiky. Typy a nástroje populační politiky. Opatření populační politiky v ČR. Významné populační teorie, jejich podstata. Populační klima, jeho charakteristika a proměny.

8. Problematika rodiny a rodinných prostředí

Charakteristika rodiny a manželství. Typologie rodin dle různých kritérií. Varianty partnerského soužití. Funkce rodiny, jejich poruchy. Autoři zabývající se problematikou rodiny. Socializace, socializační činitelé. Typologie rodinných prostředí, vliv na dítě.

9. Problematika práv dítěte, dodržování a porušování práv dětí, sociální pomoc

Úmluva o právech dítěte. Charta práv dítěte. Sociálně právní ochrana dětí a mládeže. Činnost Oddělení sociálně právní ochrany dětí. Depistáž. Možnosti státu i nestátního sektoru v rámci pomoci rodinám a dětem. Nadace, poradenství, poradenské telefonní linky.

10. Děti v obtížných životních situacích, sociální práce s rodinou

Problém domácího násilí, možnosti řešení. Problematika ohrožených dětí. Krizová centra, domy pro matky s dětmi. Situace dítěte v krizi. Otázka sanace rodiny, možnosti a účinnost sociální práce se členy rodiny. Možnosti nestátního sektoru v rámci pomoci v krizové situaci.

11. Obecné základy rodinného práva

Pojem a předmět rodinného práva, principy rodinného práva, právní úprava, rodinně právní vztahy.

12. Manželství a příbuzenství

Vznik manželství, neplatnost a neexistence manželství, vzájemná práva a povinnosti manželů, zánik manželství. Pojem příbuzenství, vyživovací povinnost mezi příbuznými, registrované partnerství).

13. Vztahy rodičů k dětem; ochrana práv dětí jinými osobami než rodiči

Rodičovská zodpovědnost, určení rodičovství, vyživovací povinnost, osvojení. Opatrovnictví, poručenství, ústavní výchova, ochranná výchova).

14. Předmět vývojové psychologie, psychický vývoj a vývojová změna, determinace psychického vývoje, vývojové zákonitosti

Čím se zabývá vývojová psychologie, vývojová změna a druhy vývojových změn (biologické, kognitivní, emocionální a psychosociální), mechanismy zrání a učení, environmentální a nativistické koncepce determinace vývoje. Vývojové zákonitosti - např. zákon individuálního průběhu vývoje, vývojové retardace, zákon nerovnoměrnosti ve vývoji aj.

15. Periodizace psychického vývoje, přístupy, význam

Vývojová etapa a vývojová změna, vývojová periodizace, charakteristika různých přístupů k vývojové periodizaci – např. Příhoda, Piaget, Erikson, Freud.

16. Charakteristika raných etap psychického vývoje jedince

Období prenatalní a perinatální (přístupy k narození dítěte-např. Odent, Kitzingerová, Leboyer), charakteristika vývojového období novorozence (motorika, poznávací procesy, socializace), vývoj v období kojeneckém (vývoj motorický, kognitivní, emoční a sociální, základní psychické potřeby).

17. Charakteristika vývojového období batolete a zvláštnosti dětské psychiky

Vývoj motoriky, poznávacích procesů, emoční a sociální vývoj batolete. Zvláštnosti dětské psychiky (egocentrismus, negativismus, eidetismus aj.), charakteristika a popis zvláštností dětské psychiky a příklady projevů těchto zvláštností v prožívání a chování dítěte.

18. Vývojové změny a jejich charakteristika v období předškolního věku

Vývoj motoriky, poznávacích procesů, emoční a sociální vývoj v předškolním věku, význam hry. Dětská kresba a její vývoj, počátek dětského kreslení a stadia vývoje dětské kresby, kresba postavy. Význam a využití dětské kresby.

19. Problematika připravenosti dítěte pro vstup do školy

Vysvětlení pojmu školní zralosti a připravenosti. Kritéria školní zralosti a jejich charakteristika (tělesná, kognitivní, emoční a sociální zralost). Znaky školní nezralosti, dopady zařazení nezralého dítěte do školy.

20. Vstup dítěte do školy, vývojová charakteristika dítěte v mladším školním věku

Význam vstupu dítěte do školy, adaptace na školní podmínky, předpoklady úspěšného zaškolení. Tělesný vývoj a vývoj motoriky, vývoj poznávacích procesů, emocionální vývoj a socializace dítěte v mladším školním věku.

21. Vývojové změny a jejich charakteristika v období prepuberty a puberty

Časové vymezení, diskrepance tělesného a psychického vývoje, sekulární akcelerace. Tělesné, kognitivní, emoční a sociální změny v prepubertě. Tělesné, kognitivní, emoční a sociální změny v pubertě. Subkultura dospívajících.

22. Vývojové změny a jejich charakteristika v období adolescence. Metody vývojové psychologie

Časové vymezení adolescence, tělesné, kognitivní, emoční a sociální změny, identita, nezávislost a autonomie. Profesní orientace a vstup do dospělosti. Metody vývojové psychologie – transversální a longitudinální přístup, anamnestický a katamnestický přístup, příklady.

23. Psychologie zdraví a salutogeneze – osobnostní předpoklady v prožívání zdraví

Hlavní charakteristiky psychologie zdraví, bio-psycho-sociální přístup ke zdraví – nemoci. Vysvětlení pojmu salutogeneze, individuální předpoklady pro dobré zdraví: např. LOC – locus

of control, vnitřní a vnější; SOC-sence of coherence (srozumitelnost, smysluplnost, zvládnutelnost); nezdolnost v pojetí hardiness (schopnost řídit a kontrolovat dění; oddanost tomu, co dělám; zátěž jako výzva); vnímaná osobní zdatnost (self-efficacy). Smysl života, optimismus a naučený optimismus.

24. Psychosomatické hledisko v pohledu na zdraví a nemoc

Psychoneuroimunologie - propojení psychiky, mozkové činnosti, imunity. Vztah imunitního systému, sociálních situací a psychických jevů. Vliv situačních faktorů na zdraví a nemoc: sociální opora (definice; makroúroveň, mezoúroveň, mikroúroveň; poskytovaná a přijímaná; očekávaná aj). Chování jednotlivých psychosomatických typů - A, B, C.

Upraveno dne: 1. 12. 2016